

var et Factum, der, forsaavidt det havde medført Tab for Statskassen, jo egentlig laa udenfor nærværende Lov. Naar det er sagt, at jeg havde yttret, at Kongen ikke vilde vinde Noget, saa maa jeg dog derved bemærke, at jeg tilføiede, at det efter de gamle Acter staaer der som noget Underordnet, at der kunde være Spørgsmaal om et nærmere bestemmende Procenttillæg, der skulde føies til det aarlige Netto-Provenu. Dette er Tilfældet med Frederiksborg og Kronborg Districter, og, hvad det Døsheredse District angaaer, da nævnes udtrykkeligt „noget Tillæg i de aarlige Revenuer“, saaledes at, om det endogsaa staaer som noget Underordnet, saa har Tanken derom ikke været Bedkommende fremmed. Jeg har ikke sagt — jeg har sagt lige det Modsatte —, at de Acter, der vedkomme de gamle Krongodser, skulde indeholde en Tidsfrist, inden hvilken Bedkommende skulde tage Arvefæste. Hele min Argumentation gaaer jo lige ud paa det Modsatte. Jeg har jo netop paaberaabt mig, at der ingen Tidsfrist er, at Bestemmelserne ikke ere bundne til Personligheder, og at jeg har fundet det overensstemmende med Maaden, hvorpaa de ere bragte til Anvendelse i Tidens Løb, saa at man har ladet dem gjælde, lige indtil man i Marts 1840 afbrød den bestaaende Tilstand. Forsaavidt den sidste ærede Taler har sagt, at man kunde ikke siges at tabe, hvad man aldrig fik eller aldrig kom til at eie, saa troer jeg ikke, at jeg behøver at gaae videre ind paa at besvare dette. At denne Betragtning ikke deles fra Finantsministeriets Side, det, mener jeg, bevises ved det Sted, jeg har citeret af Folkethingets Tidende. Iøvrigt skal jeg henholde mig til mit Tidligere.

Stoleforstander Sørensen: Ja, jeg maa indrømme, at jeg maastee har hørt feil af den ene Talstørrelse; men, i ethvert Tilfælde er Feiltagelsen ikke større, end at den Sum, der tabes, er en betydelig Størrelse i Sammenligning med den Sum, der indvindes efter Majoritetens Indstilling. Naar den ærede sidste Taler yttrede, at der i de ældre kongelige Resolutioner var talt om Procenttillæg, har det

formodentlig sin Grund deri, at der var tænkt paa at indvinde nogen Erstatning for de Udslag til Forbedringer, som paa Krongodserne vare skeete, saa det kan meget godt bestaae med de kongelige Ord i Resolutionen, som jeg henledte Opmærksomheden paa.

Dirck: Det har været særdeles interessant for mig at gjennemgaae de forskjellige ældre Resolutioner, som hidtil have været skjulte for os, idet de ikke have været offentliggjorte i noget som helst Lovværk, som vi have. Det fremgaaer deraf, at man allerede i Marts 1784 har indseet, hvor vigtigt det var, at Selveiendom blev udbredt overalt, selv om det skulde skee med Opoffrelser fra Statens Side. Man havde det Heles Vel for Øie, og det bør man vel altid have, naar en Handling af den Befæstethed skal foregaae. Det havde man i den Tid, naar man antog, at det vilde være til Nationalvelstandens Fremme, naar Fæstterne fik frie Hænder over deres Eiendom, og at de derved vilde blive tilskyndede til med Flid og Arbeidsomhed at drive af Jorden al den Velsignelse, som det har vilst sig, at den kan bære i vort herlige lille Land. Men jeg har med alt Det, jeg har seet om disse ædle Hensigter, saavel i Commissionens Betænkning af 1786, som af hvad der er passeret senere, dog ikke seet, at Selveiendom har nydt god Fremme, og naar jeg saa har spurgt mig selv: Hvorfra monstro det kommer? saa er jeg altid kommen til at tænke paa, at det vistnok er strandet paa, at man ikke har oplyst Bønderne nok om deres eget og Statens Vel. Jeg troer, at det er heri, at man for største Delen skal søge Feilen og Grunden til, at Selveiendom ikke er i nogen større Grad udbredt paa Kronens Godser, end skeet er.

Rettelser.

Nr. 276, Sp. 4371, 2den Linie: „den“ læs: „Den“.
 — — — 23de Linie: „nødvendigt“ læs: „umuligt“.